

وظیفه بیماران نسبت به روزه

به اهتمام مرکز موضوع شناسی احکام فقهی

و

فرهنگستان علوم پزشکی

مشاهده فهرست بیماری ها

۱۴۰۱ / ۱۲ / ۲۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (سوره بقره آیه ۱۸۳)

وظیفه بیماران نسبت به روزه ماه مبارک رمضان

روزه ماه مبارک رمضان از ضروریات دین اسلام و ارکان اساسی آن و جزو اصول عملی (فروع) دین است و همانگونه که در قرآن کریم آمده است، عامل بسیار مهم نیل به تقوا و پاداش اخروی است و علاوه بر آن، آثار بسیار زیادی برای سلامتی مادی و معنوی انسان دارد.

این فریضه الهی، وظیفه عمومی مکلفان است؛ ولی طبق آیات ۱۸۴ و ۱۸۵ سوره بقره، بیماران و مسافران و افراد ناتوان از روزه‌داری معاف هستند. اما مطابق روایاتی که مفسر این آیات است و فتاوی فقهای بزرگوار که مبین احکام الهی است، بیمارانی که روزه برای آنان ضرری ندارد و توانایی بجا آوردن آن را دارند، مانند سایر مکلفان باید این وظیفه واجب را بجای آورند. سؤال اینجاست، کدام دسته از بیماران باید و کدامیک نباید روزه بگیرند؟ حکم شرعی در پاسخ این سؤال این است که اگر بیمار خودش تشخیص می‌دهد که روزه برایش مضر است، نباید روزه بگیرد و چنانچه ضرر ندارد، باید روزه بگیرد. در صورتیکه خودش نتواند تشخیص دهد، می‌تواند به پزشک متخصص و مورد اطمینان مراجعه کند.

اما از آنجاکه وضعیت بسیاری از بیماری‌ها نسبت به روزه‌داری برای اکثر بیماران و حتی عده زیادی از پزشکان ناشناخته است، به اهتمام فرهنگستان علوم پزشکی و مؤسسه موضوع شناسی احکام فقهی، با حضور پزشکان متخصص و فوق تخصص در رشته‌های مختلف و عالمان حوزه علمیه، با برگزاری جلسات متعدد و بررسی انواع بیماری‌های مختلف جهت راهنمایی بیماران محترم، نتیجه بحث‌های موشکافانه و دقت‌های متخصصانه و احتیاط‌های متعهدانه، نتیجه آن به شرح پیوست در سه ستون مجزا تقدیم می‌شود.

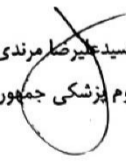
امید است **بیماران محترمی که وظیفه خود را نسبت به روزه داری تشخیص نمی‌دهند** با مراجعه به جدول پیوست و شناخت وضعیت و وظیفه‌شان بتوانند به تکلیف خود عمل کنند.

یادآوری می‌شود: این جدول برای بیماران در وضعیت آب و هوای متعادل فعلی است و ممکن است در فصل‌های گرم سال و در مناطق غیرمتعارف که روز بسیار طولانی و شب‌های کوتاه دارند، وضعیت بیماری و روزه‌داری متفاوت باشد.

مؤسسه موضوع شناسی احکام فقهی
محمد حسین فلاخ زاده

دکتر سید علی رضا مرندی
رئیس فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

« فهرست مطالب »

بیماری های تیروئید

دیابت

بیماری های کلیه

بیماری های گوارشی

بیماری های روماتیسمی

بیماری های چشم

بیماری های تنفسی

بیماری های قلبی

بیماری های روانی

بیماری های سلسله اعصاب

مصرف دارو

سرطان

سالم

سایر موارد

دیابت

<p>بیمار دیابتی که با رژیم غذایی درمان می شود و بیماری کنترل شده است.</p>	<p>توصیه به روزه داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • بیمار دیابتی که با قرص های خوراکی کنترل شده و عوارض بیماری را ندارند. • بیماران دیابتی که عوارض دیابتی آنها کنترل شده است. 	<p>روزه داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> • بیماران دیابتی که سابقه اغمای دیابتی و یا کاهش شدید و افزایش شدید قند خون را به کرات داشته اند. • بیماران دیابتی که عوارض شدید دیابت را دارند. • بیماران باردار دیابتی • بیماران دیابتی که کنترل قند ایشان دشوار و دارای نوسانات فراوان است. • بیماران دیابتی که علائم هشدار دهنده افت قندخون در آنها از بین رفته است. 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

بیماری های تیروئید

<ul style="list-style-type: none"> • بیماران مبتلا به کم کاری و پرکاری تیروئید که تحت درمان هستند و نتایج آزمایش های آنها طبیعی است. • بیماران دارای گواتر (بزرگی تیروئید) که آزمایش های آنها طبیعی است. • بیماران مبتلا به گره منفرد یا گره های متعدد تیروئید که آزمایش های آنها طبیعی است. 	<p>توصیه به روزه داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • بیماران کم کاری و پرکاری تیروئید که جدیداً مبتلا شده اند و هنوز آزمایش های آنها طبیعی نشده است. • بیماری مبتلا به پرکاری تیروئید با عوارض چشمی متوسط یا شدید. • کلیه بیماران تیروئید که تحت درمان هستند ولی بیماری های دیگر زمینه ای دارند و یا هنوز آزمایش های تیروئید طبیعی نشده است. 	<p>روزه داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> • بیماران مبتلا به کم کاری و پرکاری تیروئید که هنوز درمان نشده اند. • بیماران مبتلا به التهاب تیروئید حاد و تحت حاد قبل از درمان 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

بیماری های گوارشی

<ul style="list-style-type: none"> • بیماران با سوء هاضمه که آزمایش میکروب معده آنها مثبت بوده و با درمان مناسب بدون علامت هستند. • بیماران با التهاب روده که بیماری غیرفعال است. • مبتلایان به کبد چرب درجه ۱ و ۲ • مبتلایان به سنگ های صفراوی مزمن و بدون علامت 	<p>توصیه به روزه داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • بیمارانی که تحت درمان با داروهای گوارشی، به ویژه مهار کننده های پمپ (PPI) هستند. • بیماران با رفلاکس مری (برگشت اسید معده به مری) • بیماران مبتلا به التهاب روده با علائم خفیف یا متوسط • مبتلایان به سندرم روده تحریک پذیر (کولیت عصبی) • هپاتیت مزمن غیرسیروتیک • مبتلایان به یبوست مزمن 	<p>روزه داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> • بیماران مبتلا به میکروب معده که هنوز درمان نشده اند. • بیماران مبتلا به التهاب روده شدید و کنترل نشده • مبتلایان به سیروز و نارسائی کبد • مبتلایان به سنگ های صفراوی علامت دار 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

بیماری های کلیه

-----	<p>توصیه به روزه‌داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • کم کاری عملکرد کلیه • آنها که پیوند کلیه شده اند • مبتلایان به سنگ کلیه 	<p>روزه‌داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> • اکثر بیماران دیالیزی • مبتلایان به سنگ های کلیه متعدد 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

بیماری های چشم

<ul style="list-style-type: none"> • افرادی که عیب انکساری چشم (نزدیک بینی، دوربینی، آستیگماتیسم) دارند. • مبتلایان به آب مروارید چشم • مبتلایان به خشکی چشم 	<p>توصیه به روزه‌داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • مبتلایان به گلوکوم (آب سیاه چشم) • مبتلایان به رتینوپاتی (بیماری شبکیه) 	<p>روزه‌داری با نظر پزشک معالج</p>
-----	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

بیماری های روماتیسمی

<ul style="list-style-type: none"> • بیماران آرتریت روماتوئید ولوپوس حریف و سایر بیماران روماتیسم که تحت کنترل هستند. • مبتلایان به نقرس مزمن کنترل شده 	<p>توصیه به روزه‌داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • سایر مبتلایان به آرتریت روماتوئید • مبتلایان به لوپوس با شدت متوسط • مبتلایان به بیماری شوگرن یا نقرس شدید 	<p>روزه‌داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> • مبتلایان به لوپوس شدید • مبتلایان به واسکولیت (التهاب در دیواره عروق خونی) 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

بیماری های قلبی

<ul style="list-style-type: none"> • بیماران با مشکلات دریچه ای قلبی خفیف که بیماری پایدار دارند و تحت درمان می باشند. • بیماران دارای فشارخون کنترل شده 	<p>توصیه به روزه‌داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • افراد با سابقه بیماری عروق کرونر، یا سکته قلبی و یا سابقه عمل جراحی قلب که تحت کنترل داروئی هستند. • بیماران دارای فشارخون کنترل نشده • بیماران مبتلا به نارسائی مزمن قلب کنترل شده 	<p>روزه‌داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> • بیماران مبتلا به بیماری عروقی کرونر که کنترل نشده و یا سکته قلبی حاد دارند و یا اخیراً تحت عمل جراحی قلب یا بالون درمانی بوده اند. • بیماران مبتلا به نارسائی قلبی یا سایر امراض قلبی کنترل نشده 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

بیماری های تنفسی

<ul style="list-style-type: none"> • افراد سیگاری • افراد با مشکلات تنفسی کنترل شده 	<p>توصیه به روزه داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • بیماران مبتلا به آسم ریوی کنترل نشده • بیماران با مشکلات تنفسی کنترل نشده • بیمارانی که اخیراً جراحی قفسه صدری داشته اند. 	<p>روزه داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> • بیماران با مشکلات تنفسی حاد و بیماران وابسته به اکسیژن • بیماران مبتلا به سرطان ریه کنترل نشده 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

بیماری های سلسله اعصاب

<ul style="list-style-type: none"> • سابقه سکته مغزی که چند سال گذشته و علامت زیادی نگذاشته و احتمال عود آن ناچیز است. • مبتلایان به سردرد مزمن که بررسی شده و کنترل هستند. 	<p>توصیه به روزه داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • مبتلایان به سکته مغزی که در چند سال اخیر اتفاق افتاده است. • مبتلایان به سردرد شدید مقاوم به درمان • مبتلایان به بیماری ام. اس، پارکینسون و بیماری های مزمن عصبی 	<p>روزه داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> • مبتلایان به سکته مغزی حاد یا مکرر • بیماران مبتلا به تشنج (صرع) که تحت درمان دارویی هستند. • مبتلایان به ام. اس با حمله اخیر یا ناتوانی شدید • مبتلایان به فشار بالای مغز که تحت درمان دارویی هستند. 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

بیماری های روانی

<ul style="list-style-type: none"> • افراد با اختلال شخصیت 	<p>توصیه به روزه داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • بیماران مزمن روانی که تحت کنترل داروئی هستند. • بیماران با اختلالات عصبی روانی خفیف و متوسط 	<p>روزه داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> • اختلال روان پزشکی حاد با درجه متوسط یا شدید اختلال شناختی شدید (دمانس) و آلزایمر • افراد کم توان ذهنی متوسط یا شدید • اختلالات جدی و شدید روانی (سایکوتیک) 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

سرطان

<ul style="list-style-type: none"> • بیماران سرطانی که از نظر پزشک معالج درمان شده اند و خودشان احساس می کنند که توانائی روزه را دارند. 	<p>توصیه به روزه داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • مبتلایان به سرطان دستگاه های مختلف بعد از درمان با نظر پزشک متخصص • بیمارانی که جراحی، اشعه درمانی یا شیمی درمانی داشته اند با نظر پزشک متخصص 	<p>روزه داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> • بیماران سرطانی وخیم، آنها که نیاز به مصرف دائم مایعات و یا وعده های غذائی متعدد دارند. • بیماران تحت شیمی درمانی که دچار تهوع و استفراغ مکرر هستند. 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

مصرف دارو

<p>افرادی که از داروهای مختلف ۱ تا ۲ بار در روز مصرف می کنند و بیماریشان کنترل شده است.</p>	<p>توصیه به روزه داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> بیمارانی که داروهای متعددی برای کنترل بیماری ها مصرف می کنند. 	<p>روزه داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> بیمارانی که لازم است داروها را در فواصل منظم کمتر از ۸ ساعت مصرف کنند. 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

سایر موارد

<p>---</p>	<p>توصیه به روزه داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<ul style="list-style-type: none"> بیمارانی که لازم است داروها را در فواصل منظم کمتر از ۸ ساعت مصرف کنند. 	<p>روزه داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> حرج، عدم طاقت و احساس ضرر، به ویژه برای افراد سالمند. 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>

سالم

<p>افراد فاقد بیماری، بجز کسانی که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • به جهت ضعف جسمانی شدید یا کهنسالی اصلا توانایی روزه داری نداشته باشند. • یا روزه برایش طاقت فرسا ست (حرجی است) یعنی مشقت زیاد دارد . • یا به جهت دیگری احساس کند روزه ضرر دارد مثلا سبب عودکردن بیماری بشود. 	<p>توصیه به روزه‌داری (روزه ضرر ندارد)</p>
<p>برای زنان باردار با در نظر گرفتن موارد زیر:</p> <ul style="list-style-type: none"> • فقدان بیماری مزمن زمینه ای، ترجیحا در سه ماهه دوم بارداری، فقدان حاملگی پرخطر، داشتن وزن مناسب پیش از بارداری، وزن گیری مناسب در طی بارداری و به شرط مصرف غذای سحر • زنان باردار روزه دار می بایست مشابه بارداری پرخطر مراقبت های ویژه دریافت نمایند. • مادران شیرده پس از ۶ ماه بعد از زایمان با توجه به سلامت مادر و رشد طبیعی کودک • مادران شیرده در ۶ ماهه اول بعد از زایمان در صورتی که فرزندشان علاوه بر شیر مادر، از شیر کمکی تغذیه میکند. 	<p>روزه‌داری با نظر پزشک معالج</p>
<ul style="list-style-type: none"> • زنان باردار با سابقه بیماری مزمن زمینه ای، حاملگی های پرخطر، وزن کم در زمان بارداری، وزن گیری نامناسب دوران بارداری • مادران شیرده در ۶ ماهه اول بعد از زایمان که فرزندشان فقط از شیر مادر تغذیه می کند. 	<p>توصیه به ترک روزه (روزه ضرر دارد)</p>